
Lokaliseringsutredning

Mönsterås återvinningscentral

Mönsterås kommun

Medverkande:

Vatten och Samhällsteknik AB

Ann-Sofi Boberg Handläggare
Joachim Lantz Granskare

Mönsterås kommun

Ronnie Björkström VA/Renhållningschef
Oskar Sterling Enhetschef renhållning

Kvalitetskontroll

Åtgärd	Namn	Datum
Granskning internt	Joachim Lantz	2024-09-06
Slutprodukt godkänd	Joachim Lantz	2024-10-30
Revidering godkänd		

Vatten och Samhällsteknik

www.vosteknik.se Org.nr 556449–1446
Kalmarkontoret Jönköpingskontoret
Trädgårdsgatan 16 Oxtorgsgatan 3
392 49 KALMAR 553 16 JÖNKÖPING
0480-615 00 036-19 64 80

Innehållsförteckning

1.	Inledning.....	1
1.1	Bakgrund.....	1
1.2	Syfte och metod	1
1.3	Förutsättningar och kriterier	2
2.	Identifiering av lämpliga platser	3
3.	Utvärdering av identifierade platser.....	6
3.1	Mörkeskog, Kronobäck 15:1 och 1:8.....	6
3.2	Kronobäck industriområde, Kronobäck 12:3 m.fl.	12
3.3	Sammanställning och jämförelse av alternativ.....	17
4.	Slutsatser.....	22

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Sedan början av 1970-talet har Mörkeskogs avfallsanläggning i Mönsterås varit lokaliserad på fastigheten Kronobäck 15:1. Anläggningen ligger ca 4 km från centrala Mönsterås tätort och nås via länsväg 628 mellan Mönsterås och Blomstermåla. Verksamhetsutövare är Mönsterås kommun och gällande tillstånd trädde i kraft i februari 2006. Anläggningen tar emot avfall för mellanlagring, sortering, kompostering, fragmentering och deponering. Även massor för konstruktion och sluttäckning av den gamla deponin tas emot. På anläggningen finns en återvinningscentral där hushåll och mindre verksamheter i Mönsterås kommun kan lämna sitt grovavfall för återvinning och behandling. Årligen tas omkring 15 000 ton avfall emot, varav 6 500 ton är hushållsavfall. På anläggningen finns även en sluttäckt deponi för farligt avfall som anlades år 2000 och innehåller förorenade massor från en batterifabrik som låg i Fliseryd.

Nuvarande återvinningscentral, personalbyggnader och vissa lagrings- och behandlingsytor är belägna på äldre deponiytor där deponeringen sedan länge upphört. Det pågår ett arbete med att sluttäcka den avslutade deponin och därmed behöver dessa verksamheter lokaliseras till en ny plats. En omlokalisering av återvinningscentralen bör vara genomförd senast år 2030 för att kunna hålla aktuell tidplan för sluttäckningen.

Det finns även ett behov av att kunna utveckla avfallshanteringen och bygga nya ytor för mellanlagring och omlastning för att kunna möta nya krav och behov som exempelvis insamling av förpackningsavfall.

1.2 Syfte och metod

Syftet med lokaliseringsutredningen är att undersöka vilken plats som är lämplig för att anlägga en ny återvinningscentral i Mönsterås kommun.

Två platser, Mörkeskog och Kronobäck industriområde, har identifierats som lämpliga utifrån ett antal utgångspunkter. De två platserna har utretts och bedömts utifrån 2 kap PBL (Plan- och bygglagen) och ett antal utredningskriterier som har satts upp för valet av lämplig plats. Under utredningsfasen har sökningar gjorts i databaser avseende platsens planeringsförutsättningar och naturvärden. Länsstyrelsens karttjänst Planeringsunderlag, Vatteninformationssystem Sverige (VISS) och Naturvårdsverkets kartverktyg Skyddad natur har använts för att söka efter olika värden.

Det har också gjorts en bedömning av platsernas tillgänglighet och möjligheter till expansion. Underlag för infrastruktur såsom kommunal VA-anslutning,

elförsörjning och möjlighet till fiber har tagits fram av Mönsterås kommun. En grov bedömning av exploateringskostnad för de olika platserna har gjorts. En avstämning mot Avfall Sveriges rapport. 2018:32, Bygg en återvinningscentral manual för utformning av återvinningscentraler, har också delvis gjorts.

En översiktlig beskrivning och avstämning av de identifierade platserna görs nedan i kapitel 2. I slutet av rapporten dras slutsatser kring vilken/vilka av de undersökta platserna som bedömts som lämpliga och med vilka motiv denna bedömning gjorts.

1.3 Förutsättningar och kriterier

Mönsterås kommun har angett ett antal grundförutsättningar för den nya återvinningscentralen. Återvinningscentralen bör ha en yta på minst 3 hektar och på anläggningen ska både hushåll och företag i kommunen kunna lämna olika typer av grovavfall, farligt avfall och förpackningsavfall. Behov finns av en byggnad för att samla in och hantera farligt avfall inklusive elektronikavfall. Det finns även behov av utökade ytor för insamling av material till återbruk. Ytor för omlastning och mellanlagring grovavfall, hushållsavfall och förpackningar ska finnas. Omlastning av avfall ska ske under tak och skyddat från vind. Det finns även behov av utökade ytor för behandling av avfall såsom träavfall och trädgårdsavfall.

För personalen finns behov av en personalbyggnad med omklädningsrum, kontor, konferensrum och fikarum för personalen. Det behöver även finnas parkeringsytor med carport och spolanläggning för sopbilar och verksamhetsfordon. Ytterligare behov som behöver inrymmas på anläggningen är verkstadsbyggnad samt ytor/byggnader för lagerhållning.

Utöver de ovan angivna grundförutsättningarna har platserna utvärderats utifrån nedanstående kriterier.

Infrastruktur och tillgänglighet

En viktig aspekt när det gäller lokaliseringen av en ÅVC är tillgängligheten för besökarna. Trafiknätet i området och hur platsen ligger i förhållande till de större trafikstråken och kommuninvånarnas bostadsplatser är viktiga aspekter. Storleken på den exploaterbara ytan och möjligheten till expanderings av anläggningen är också viktiga aspekter att ta hänsyn till. Övrig infrastruktur såsom VA, el och fiber är också en del att belysa.

Skyddsvärden och störningar

Vid etablering av en verksamhet på en helt ny plats är det viktigt att ta hänsyn till vilka skyddsvärden såsom t ex riksintressen och växt- och djurliv som finns på platsen och i närområdet samt vilka störningar som verksamheten kan orsaka.

Ekonomi och exploateringskostnader

Exploateringskostnader för etablering av en återvinningscentral på en ny plats är också viktiga att ta hänsyn till samt om det finns några skillnader i kostnad mellan de aktuella platserna eller andra ekonomiska aspekter att ta hänsyn. I utredningen har inga exakta kostnader räknats fram. Istället redovisas grovt vilka ekonomiska aspekter som finns att ta hänsyn till id respektive alternativ.

2 kap Plan- och bygglagen

Enligt 2 kap i PBL ska, vid prövning enligt denna lag, hänsyn tas till både allmänna och enskilda intressen och mark- och vattenområden ska användas för det eller de ändamål som områdena är mest lämpade för med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov. Förutom de punkter som angetts ovan under 1.3 ska en avstämning mot övriga intressen i 2 kap PBL som är relevanta för detta projekt göras.

Övriga intressen som är relevanta enligt 2 kap PBL bedöms vara:

- Marken ska ur allmän synpunkt vara lämplig för ändamålet.
- Påverkan på människors hälsa och säkerhet.
- Jord-, berg- och vattenförhållanden.
- Möjligheterna till VA, el och elektronisk kommunikation.
- Påverkan på miljökvalitetsnormerna i kap 5 Miljöbalken.

2. Identifiering av lämpliga platser

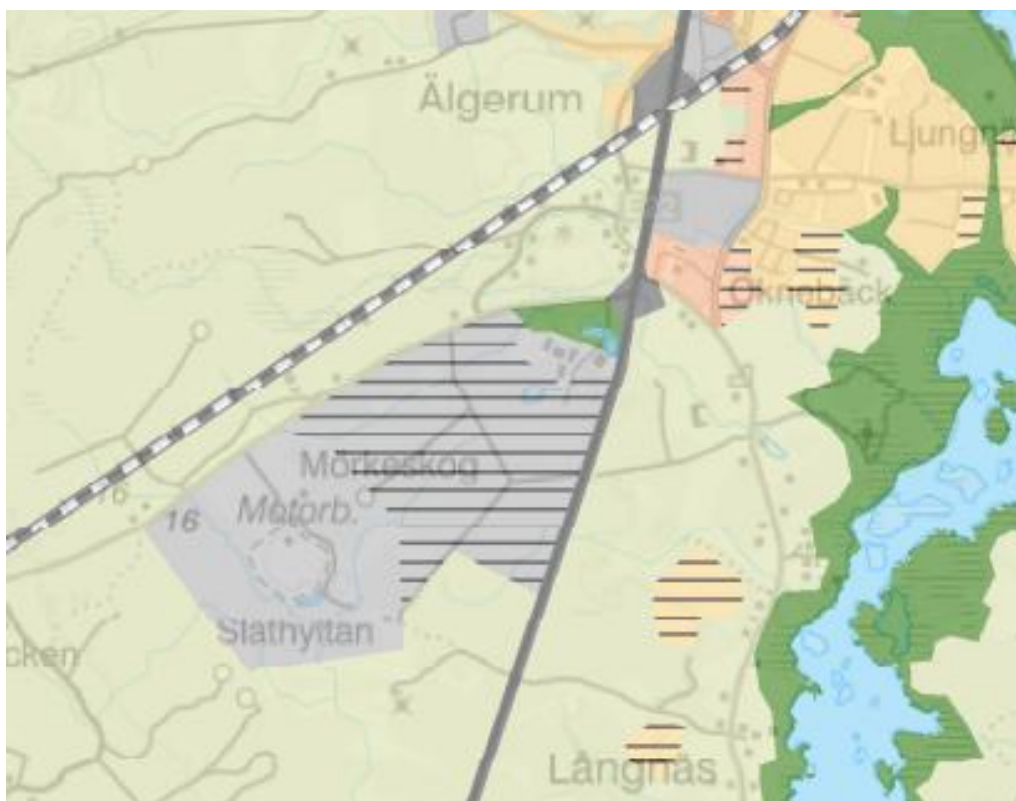
Utgångspunkten är att återvinningscentralen ska vara centralt belägen till huvudorten Mönsterås och med närhet till de större tätorterna i kommunen. Utöver huvudorten Mönsterås finns fem tätorter i kommunen. Blomstermåla är den största tätorten med ca 2 300 invånare följt av Timmernabben med ca 1 400 invånare. Övriga tre tätorter är Fliseryd, Oknö och Ålem med några hundra hushåll vardera. Samtliga tätorter ligger i den södra eller sydöstra delen av kommunen förutom Fliseryd som ligger i den nordvästra delen av kommunen. Utifrån detta perspektiv bedöms en placering av återvinningscentralen vara mest lämplig i de södra delarna av eller söder om huvudorten Mönsterås.

Återvinningscentralen bör även ur ett logistiskt perspektiv vara belägen med nära anslutning till E22 som passerar igenom kommunen. Eventuella tillfartsvägar bör

dessutom kunna hantera både personbilar och tung trafik till och från återvinningscentralen. En nära anslutning till E22:an samt väg 626 möjliggör även för invånarna att kunna ta sig till återvinningscentralen med buss, då flertalet busslinjer passerar längs dessa vägar.

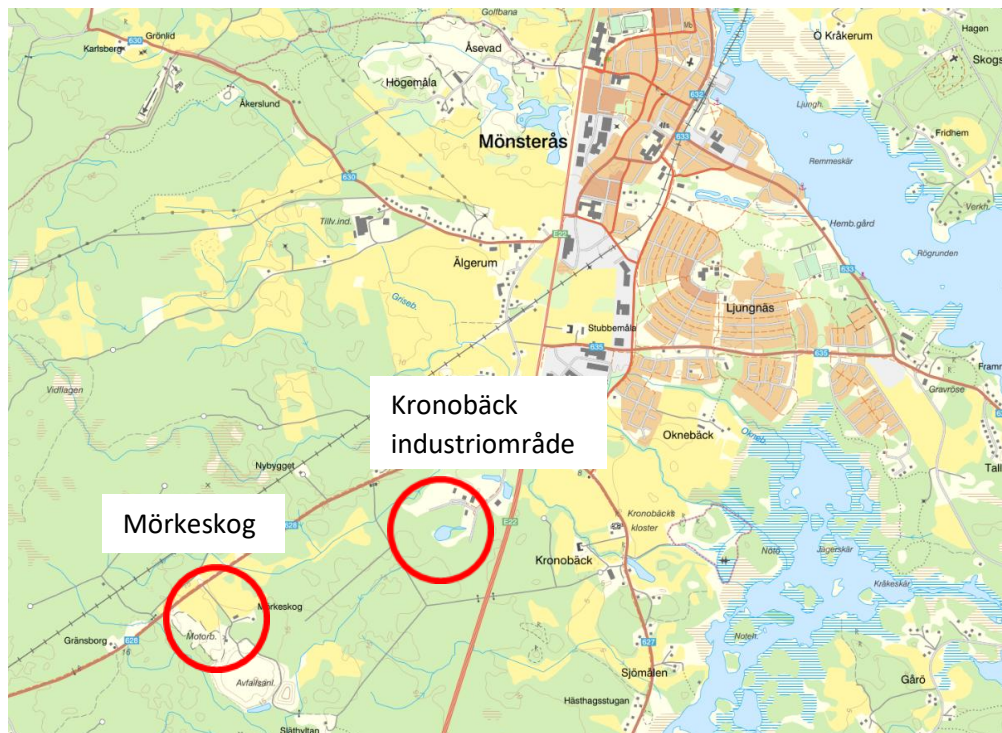
En avstämning har gjorts mot de rekommendationer som anges i Avfall Sveriges manual 2018:32, Bygg en återvinningscentral kring hur en återvinningscentral ska lokaliseras. I rapporten anges bland annat att ambitionen bör vara att ÅVC:n lokaliseras så att biltrafiken i möjligaste mån minimeras. D v s lokalisering bör ske till ett område där besökare ändå rör sig. Vidare anges att det är önskvärt att ta det går att ta sig till ÅVC:n med cykel och kollektivtrafik. Vägnät och tillfartsvägar ska kunna hantera den ökande trafiken samt tunga transporter. Tillfartsvägar behöver hålla tillräcklig belastningsklass och frihöjd för tunga transporter, samt vara tillåtna för transport av farligt gods.

En avstämning har även gjorts mot kommunens förslag till ny översiktsplan. Planförslaget sträcker sig till år 2040, med utblick till 2050. I planförslaget ingår en omlokalisering av återvinningscentralen som ett ställningstagande för avfallshanteringen i kommunen. I översiktsplanen pekas ett område ut mellan Mörkeskog och Kronobäck industriområde ut som ett framtida område för verksamheter och industrier, se figur 1. I övrigt anges inga särskilda intressen för det aktuella området.

Figur 1. Utpekade område i översiktsplanen för nytt verksamhets- och industriområde i Mönsterås kommun (grå randig yta). Grå yta markerar befintliga områden för verksamheter och industrier.

Utifrån ovanstående utgångspunkter och rekommendationer samt via diskussioner med kommunen har två lämpliga platser identifierats som uppfyller de krav som ställts upp. De två platser som har identifierats är intill Mörkeskogs avfallsanläggning och inom Kronobäck industriområde, se figur 2.

Figur 2. Översiktskarta över de identifierade platserna Mörkeskog och Kronobäck industriområde. (Bearbetad karta från Lantmäteriet.se).

3. Utvärdering av identifierade platser

Nedan redovisas en allmän beskrivning och utvärdering av de två identifierade platserna, Mörkeskog och Kronobäck industriområde.

3.1 Mörkeskog, Kronobäck 15:1 och 1:8

Mörkeskog, Kronobäck 15:1 och 1:8, ligger vid riksväg 628 mellan Mönsterås och Blomstermåla (Mönsteråsvägen), ca 4 km sydväst om centrala Mönsterås samhälle, se figur 3. Mönsterås kommun är fastighetsägare för både Kronobäck 15:1 och 1:8.

Figur 3. Mörkeskog, Kronobäck 15:1. Gula linjer visar fastighetsgränser. (Bearbetad karta från Lantmäteriet.se).

Kommunens avfallsanläggning inklusive nuvarande återvinningscentral ligger i direkt anslutning till den aktuella platsen. På en del av den aktuella marken som ägs av Mönsterås kommun finns en motorcrossbana som drivs av Timmernabbens Motorsportklubb. Klubben hyr ytan av kommunen. I övrigt består den aktuella platsen i huvudsak av åkermark som används främst för odling av vall.

Infrastruktur och tillgänglighet

Området är inte detaljplanlagt, men i översiktsplanen finns utpekade ytor för verksamheter och industrier mot Kronobäcksområdet i nordöst. Det bedöms därför finnas goda möjligheter till en expanderings av området i framtiden.

Platsen har god tillgänglighet från Mönsteråsvägen samt även från E22 som går ca 2 km öster om platsen. En rak väg går igenom området som fungerar som infartsväg till Mörkeskogs avfallsanläggning och crossbanan.

Goda förutsättningar bedöms finnas för att ordna trafiksäkra in- och utfarter i området. Området är flackt och det är god sikt vid den befintliga korsningen vid väg 628. Beroende på exakt placering av de olika delarna av anläggningen kan infartsvägen behöva byggas om eller flyttas längs väg 628 för att kunna separera tung trafik och personbilstrafik samt för att klara en framtida ökad trafikbelastning. En helt ny infart från riksvägen kräver tillstånd enligt väglagen (1971:948), vilket bedöms ta både tid och bli kostsamt. Ansökan om ny utfart till en allmän väg görs till trafikverket¹.

Befintligt dag- och lakvatten från Mörkeskogs avfallsanläggning leds idag via dammar till avloppsreningsverket. Om en ny återvinningscentral byggs i området bedöms att en lokal anläggning behöver anläggas för att ta hand om dagvattnet från återvinningscentralen. Från anläggningen bedöms dagvattnet kunna ledas till någon av recipienterna i området.

Marken i området bedöms vara lämplig för byggnationer och kräva normal markberedning. Ingen geoteknisk utredning finns dock för området. Berggrunden i området består av granit och jorden består i huvudsak av sandavlagringar. Det finns även ett litet område bestående av sandig morän.

Anslutningspunkt för VA, el och fiber finns i anslutning till Mörkeskogs avfallsanläggning och att ansluta till detta bedöms inte innebära några större kostnader.

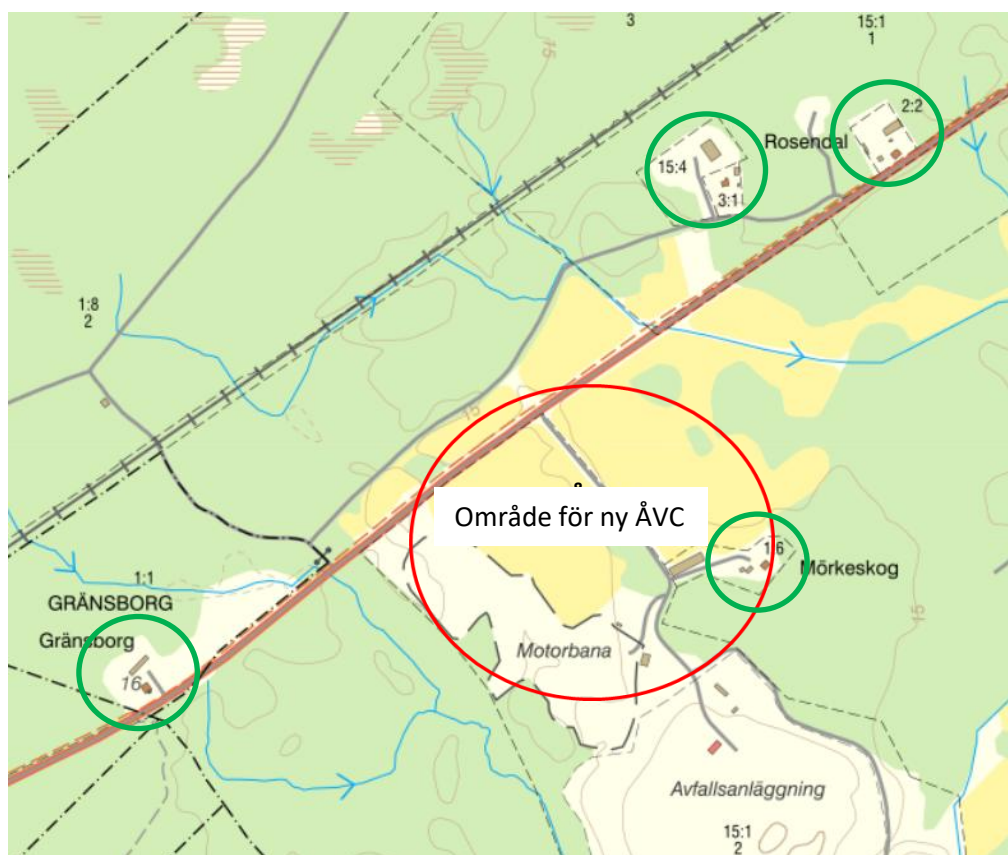
Skyddsvärden och störningar

Närliggande bostäder

Det närmaste bostadshuset är beläget i anslutning till den sydöstra delen av det utpekade området. I övrigt finns enstaka bostadshus längs Mönsteråsvägen, det närmaste av dessa ligger på ett avstånd av ca 300 m från de västra delarna av området. Bostädernas placering i förhållande till området vid Mörkeskog redovisas i figur 4.

Det bostadshus som ligger närmast bedöms främst kunna påverkas av buller från verksamheten vid till exempel omlastning av avfall eller flisning av träavfall. Även de bostadshus som ligger längs Mönsteråsvägen bedöms till viss del kunna påverkas av buller från verksamheten. Om en återvinningscentral byggs i området behöver hänsyn tas till bullerpåverkan vid placering av de olika verksamheterna inom anläggningen. Flisning av träavfall bör till exempel placeras så långt som möjligt från närmaste bostadshus. De bostäder som ligger längs Mönsteråsvägen bedöms även kunna påverkas av buller från trafikflöden till och från anläggningen.

¹ Trafikverket.se

Figur 4. Bostadshus (gröna cirklar) i anslutning till Mörkeskog.
(Bearbetad karta från Lantmäteriet.se).

Recipienter och vattenförekomster

Genom området går en vattendelare, se figur 5. Norra delen av området avvattnas mot Kronobäcksbäcken som går förbi ca 150 m nordöst om området. Sydvästra delen av området avvattnas mot en mindre bäck som ligger ca 200 m sydväst om området, se figur 5. Båda bäckarna mynnar slutligen i Kalmarsund. Varken den mindre bäcken eller Kronobäcksbäcken är klassad som vattenförekomst eller bedöms ha några speciella skyddsvärden. Båda recipienterna bedöms därför kunna ta emot dagvatten från området

Närmaste ytvattenförekomst är Oknebäcken, som rinner ca 700 m norr om området. Grundvattenförekomsten Kalmarkustens sandstensformation ligger ca 500 m söder om området som är klassad med otillfredställande kemisk och kvantitativ status på grund av höga kloridhalter. Sandstensformationen är klassad som skyddat område med avseende för dricksvattenförsörjning. Inom området för nuvarande avfallsanläggning har bedömts att yt- och grundvattnets huvudströmningsriktning är mot syd-sydöst.

För den nordöstra delen av åkermarken finns ett dikningsföretag för markavvattning som sträcker sig längs Blomstermålavägen mot Kronobäcksområdet.

Figur 5. Översiktskarta över recipienter och vattendelare vid Mörkeskog.
(Bearbetad karta från viss.lansstyrelsen.se)

Skyddade områden

Inga riksintressen, naturreservat eller Natura 2000 område finns i eller i närheten av området vid Mörkeskog. Det finns inte heller några kända fornlämningar eller andra skyddade objekt i områdets närhet. Inga kända markföroreningar finns inom området.

Jordbruksmark och dess värden

Området vid Mörkeskog består i huvudsak av åkermark som används för odling av vall. Enligt 3 kap 4 § miljöbalken är jord- och skogsbruk av nationell betydelse och huvudregeln att brukningsvärd² jordbruksmark inte får tas i anspråk för

² Med brukningsvärd jordbruksmark avses mark som med hänsyn till läge, beskaffenhet och övriga förutsättningar är lämpad för jordbruksproduktion.

bebyggelse och anläggningar. Syftet med lagstiftningen är att bevara brukningsvärd jordbruksmark för framtida generationer, såväl ur ett klimat- och hållbarhetsperspektiv som i ett perspektiv för livsmedelsproduktion och krisberedskap. Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

I Mönsterås kommun utgörs de kustnära delarna av kommunen till stor del av jordbruk och de mest intensiva jordbrukslandskapen är belägna norr och söder om Mönsterås samhälle samt i kommunens sydöstra delar. Jordbruksmarken (både åkermark och betesmark) i kommunen bedöms enligt rapporten Planeringsunderlag brukningsvärd jordbruksmark Kalmar län, som har tagits fram på uppdrag av Länsstyrelsen i Kalmar län, generellt ha ett mycket högt eller högt produktionsvärde. Denna bedömning baseras endast på markens jordart och ska endast ses som en initial bedömning som behöver utvecklas mer i detalj och fler aspekter behöver tas hänsyn till. Andra aspekter som kan vägas in utöver jordartens egenskaper är områdets arrondering, dvs ifall brukningsenheten ligger samlad och/eller nära brukningscentrum. Även fältets form och storlek har betydelse för odlingens effektivitet. Det bör även övervägas ifall exploateringen intill brukningsvärd åkermark kommer att leda till begränsningar i brukandet på grund av närhet till bebyggelse.

Enligt kommunens förslag till ny översiktsplan är ambitionen att jordbruksmark ska värnas och på landsbygden ska jord- och skogsbrukets långsiktiga intressen prioriteras. I översiktsplanens miljökonsekvensbeskrivning görs bedömningen att de ställningstaganden som anges i översiktsplanen medför goda möjligheter att värna om det sammanhållna jordbrukslandskapet och dess kulturella värden. I översiktsplanen anges att nybyggnation av bostadsbebyggelse och infrastruktur ska lokalisering i första hand göras till redan ianspråktagen mark och i anslutning till befintlig bebyggelse, vilket medför att fragmentering av jord- och skogsbruksmark undviks, och att större sammanhängande jordbruksområden kan sparas. Slutligen bedöms att andelen jordbruksmark som planeras att tas i anspråk om planen uppfylls är liten och att konsekvenserna avseende ianspråktagandet av jordbruksmark är obetydliga.

Den aktuella åkermarken bedöms inte ha något särskilt värde och eventuellt ianspråktagande av åkermarken för att anlägga en återvinningscentral bedöms tillgodose ett väsentligt samhällsintresse. Den ligger inte inom de mest jordbruksintensiva delarna av kommunen och tillhör inte något av de större sammanhängande jordbruksområdena i kommunen. Åkermarken är också utpekad i kommunens förslag till översiktsplan som ett framtida

utvecklingsområde för industrier och verksamheter (se även kapitel 2) och ligger i anslutning till ett område som redan är exploaterat med avfallsverksamhet.

3.2 Kronobäck industriområde, Kronobäck 12:3 m fl.

Kronobäck industriområde, Kronobäck 12:3, ligger längs E22:an och Mönsteråsvägen (väg 628) i den södra delen av Mönsterås samhälle, se figur 6. Marken i området ägs av Mönsterås kommun.

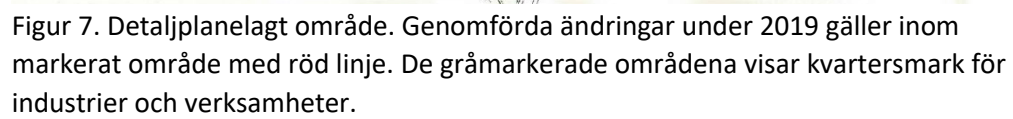
Figur 6. Kronobäck industriområde, Kronobäck 12:3 m fl. Gula linjer visar fastighetsgränser. (Bearbetad karta från Lantmäteriet.se).

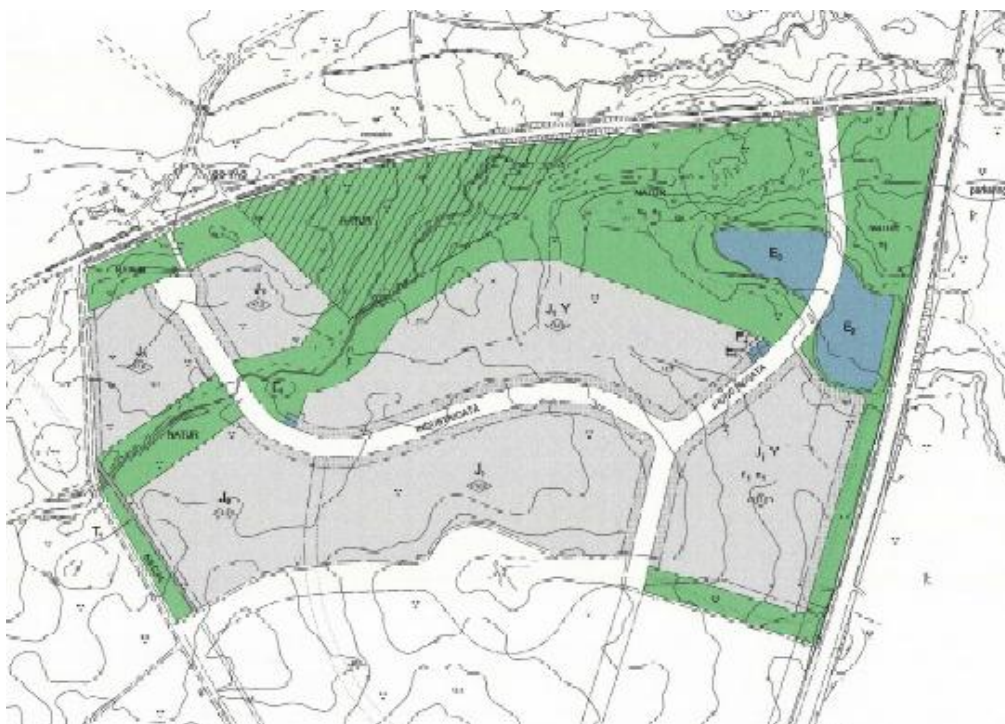
Det område som inte är bebyggt består i nuläget av skog. De övervägande trädslagen är gran och tall. Mitt i området finns ett lärkträbestånd samt en del blandad lövskog. Skogen bedöms ha ett visst värde då den enligt detaljplanen på vissa ställen är tät och otillgänglig och i området rör sig vilda djur såsom älg, rådjur och hare. Centralt i området finns ett grunt sankområde som enligt detaljplanen en reproduktionslokal för åkergröda och utgör troligtvis en oas även för andra djur och fåglar.

Strax norr om industriområdet, längs Blomstermålavägen, finns ett rekreatjonsområde med ekskog och igenom detta område går Kronobäckebäcken. I övrigt bedöms växtligheten inom området inte som speciellt värdefull enligt detaljplanen.

Infrastruktur och tillgänglighet

Området är detaljplanelagt sedan 1999 och under 2019 genomfördes en ändring av detaljplanen, se figur 7. Syftet med planändringen var att möjliggöra en högre nockhöjd på byggnader inom området. För den norra delen av området finns en separat detaljplan som antogs 2008, se figur 8. Det huvudsakliga syftet med detaljplanen för det norra området var att ändra placeringen av tillfartsvägen till området. Totalt är det detaljplanelagda området ca 45 hektar stort. Enligt detaljplanen är arbetsområdet, med undantag för den norra delen, tänkt för verksamheter som själva eller samlokaliserade kräver upp till 300 meters skyddszon.

Figur 8. Detaljplan för den norra delen av området med ändring av infartsväg.

Industriområdet har vuxit fram under det senaste decenniet och här finns detaljplanlagd mark som inte har exploaterats, varför goda möjligheter bedöms finnas till expanderings. Nivåskillnaden inom bebyggelseområdet är ca 10 meter, med de lägsta delarna i nordost och de högsta delarna i sydväst. Några påtagliga höjdryggar är svåra att urskilja i skogslandskapet.

Området ligger nära anslutning till E22 och riksväg 628, mellan Blomstermåla och Mönsterås. Befintlig infart från riksväg 628 finns till industriområdet. Infarten är belägen ca 100 m in på Blomstermålavägen från E22. I takt med att området byggs ut planeras befintlig industrigata förlängas inom området, se figur 7. Då det bara finns en infart till industriområdet kommer samma infart från väg 628 att behöva användas till samtliga verksamheter inom området och det blir inte möjligt att separera tung trafik och personbilstrafik. Befintlig infart och industrigatan bedöms dock ha en god standard och klara av tung trafik.

I samband med upprättande av detaljplanerna har en geoteknisk utredning utförts för huvuddelen av området. Denna visar på goda förutsättningar för grundläggning av gator, VA och byggnader. Marken består huvudsakligen av granit, överlagrad av morän. Enstaka sandstensöar finns i området och centralt i området finns ett sankområde bestående av torv. I handlingarna för detaljplanen anges att en kompletterande geoundersökning behöver göras i samband med

exploatering för den del av området som föreslagits norr om Kronobäckebäcken. Radonmätningar visar på låg- och normalradonmark.

För det detaljplanelagda området finns en befintlig dagvattenanläggning bestående av avskiljningsdamm, översilningsyta samt diken som leder dagvattnet till dammen, se figur 9. Dagvattnet kommer huvudsakligen in i den västra dammen där rening sker genom växtbäddar som vattnet passerar igenom innan det rinner vidare till den östra dammen. Från anläggningen leds dagvattnet ut i diken via Kronobäckebäcken till Kalmarsund. Om en återvinningscentral byggs i området behöver det undersökas om den befintliga dagvattenanläggningen har tillräcklig kapacitet att även ta emot dagvatten från återvinningscentralen.

Figur 9. Översiktskarta över dagvattenanläggning, recipient och sankområde vid Kronobäck. (Bearbetad karta från viss.lansstyrelsen.se).

VA, elnät och fiberanslutning finns framdraget till befintligt industriområde och att ansluta till detta bedöms inte innebära några större kostnader.

Skyddsvärden och störningar

De närmaste bostäderna är belägna norr om det detaljplanlagda området, på andra sidan Mönsteråsvägen. Avstånd till närmaste huset från den norra delen av det detaljplanlagda området är ca 200 meter.

Det närmaste bostadshuset bedöms kunna påverkas av buller vid till exempel omlastning av avfall och flisning av träavfall om återvinningscentralen placeras i de norra delarna av det detaljplanlagda området. Även befintlig verksamhet inom industriområdet bedöms kunna påverkas av buller från återvinningscentralen och trafiken till och från anläggningen.

Ytavrinningen i området sker idag enligt detaljplanen i huvudsak åt öster via två vägtrummor under E22. Den nordöstra delen av området avvattnas naturligt mot Kronobäckebäcken strax går förbi strax norr om området, se figur 9. Bäckens har enligt detaljplanen vanligtvis inte vatten året runt. För hela området är Kalmarsund slutlig recipient. I den sydligaste delen av det detaljplanlagda området går en vattendelare genom området. Grundvattenförekomsten, Kalmarkustens sandstensformation, ligger inom de sydöstra delarna av det detaljplanlagda området.

Riksintresse för naturvård eller kulturmiljö finns inte inom området, men direkt öster om planområdet (norra) och E22 finns ett område med riksintresse för kulturmiljö som ur arkeologisk synvinkel är mycket värdefullt. I den norra delen finns en hagmark/ekbacke som ingår i Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering. I övrigt berörs inte området av några naturintressen.

Inom det detaljplanlagda området finns en fyndplats av bränd lera och keramik som påträffades i vid en arkeologisk förundersökning som genomfördes 2006 inför exploateringen av området. Norr om planområdet, precis intill Blomstermålavägen finns ett område med fossil åkermark och ett bronsåldersröse.

Inga kända markföroreningar finns inom området.

3.3 Sammanställning och jämförelse av alternativ

Nedan redovisas en sammanställning och jämförelse av de två alternativa platserna gällande de utvärderingskriterier som sattes upp för uppdraget.

Infrastruktur och tillgänglighet

Tabell 1. Sammanställning infrastruktur och tillgänglighet.

	Mörkeskog	Kronobäck industriområde
Detaljplan	Nej	Ja, verksamheter med upp till 300 m skyddszon.
Möjlighet till expander	Ja, ytor finns utpekade mot nordöst för verksamheter och industrier i översiktsplanen.	Ja, stora ytor av den detaljplanelagda marken är ännu inte exploaterad och ytor finns utpekade mot sydväst för verksamheter och industrier i översiktsplanen.
Tillgänglighet vägar och trafiksituation	God tillgänglighet från riksväg 628 och ca 2 km till E22. Beroende på anläggningens placering i området behövs eventuellt infarten byggas om (breddas) eller en ny infart byggas.	God tillgänglighet från E22 och riksväg 628. Befintlig infart från riksväg 628 finns till det detaljplanelagda området. Personbilar och tunga fordon använder samma infart.
Dagvattenhantering	Befintligt dag- och lakvatten från Mörkeskogs avfallsanläggning leds idag till avloppsreningsverket. Ny anläggning för omhändertagande av dagvatten bedöms krävas för verksamheten. Från anläggningen bedöms dagvattnet kunna ledas via Kronobäckebäcken eller den mindre bäcken i området till Kalmarsund.	Inom det detaljplanelagda området finns en befintlig dagvattenanläggning bestående av avskiljningsdamm, översilningsyta samt diken som leder dagvattnet till dammen. Från anläggningen leds dagvattnet via Kronobäckebäcken till Kalmarsund. Anläggningens kapacitet bör ses över.
VA-ledningar	Anslutningspunkt finns vid Mörkeskogs avfallsanläggning	Anslutningspunkt finns vid Mönsteråsvägen.

	Mörkeskog	Kronobäck industriområde
Elnät och fiber	Elnät och fiber finns framdraget till Mörkeskogs avfallsanläggning.	Elnät och fiberanslutning finns framdraget till befintligt industriområde.

Skyddsvärden och störningar

Tabell 2. Sammanställning av skyddsvärden och störningar.

	Mörkeskog	Kronobäck industriområde
Bostäder, bebyggelse	Ett bostadshus ligger ca 100 m från den sydöstra delen av området. Enstaka bostadshus ligger längs vägen mellan Mönsterås och Blomstermåla, det närmaste på ett avstånd av ca 300 m från den västra delen området.	De närmaste bostäderna är belägna norr om det detaljplanelagda området, på andra sidan Blomstermålavägen. Avstånd till närmaste hus från den norra delen av det detaljplanelagda området är ca 200 meter.

	Mörkeskog	Kronobäck industriområde
Buller från verksamheten	Det bostadshus som ligger inom ca 100 m från området bedöms främst kunna påverkas av buller vid t ex omlastning av avfall eller flisning av träavfall. Även det bostadshus som ligger närmast anläggningen längs Mönsteråsvägen bedöms till viss del kunna påverkas av buller från verksamheten. De bostäder som ligger längs Mönsteråsvägen bedöms även kunna påverkas av buller från trafikflöden till och från anläggningen.	Det närmaste bostadshuset från området bedöms kunna påverkas av buller vid t ex omlastning av avfall eller flisning av träavfall. Även befintlig verksamhet inom industriområdet bedöms kunna påverkas av buller från verksamheten och trafiken till och från anläggningen.
Yt- och grundvattenrecipienter	Norra delen av området avvattnas mot Kronobäcksbäcken som går förbi ca 150 m norr om området. Sydvästra delen av området avvattnas mot en mindre bäck som ligger ca 200 m sydväst om området. Båda bäckarna mynnar slutligen i Kalmarsund. Ytvattenförekomsten Oknebäcken går förbi ca 700 m norr om området och ca 500 m söder om området ligger grundvattenförekomsten Kalmarkustens sandstensformation.	Ytavrinningen i området sker i huvudsak åt de östra delarna av Kronobäcksbäcken via två vägtrummor under E22. Den nordöstra delen avvattnas mot den norra delen av Kronobäcksbäcken. För hela området är Kalmarsund slutlig recipient. Grundvattenförekomsten Kalmarkustens sandstensformation ligger inom sydöstra delarna av det detaljplanlagda området.
Vattenskyddsområde	Nej	Nej
Strandskydd	Nej	Nej

	Mörkeskog	Kronobäck industriområde
Riksintressen, naturvärden	Nej	Nej
Kulturvärden, fornminnen	Nej	Inom det detaljplanelagda området finns en fyndplats av bränd lera och keramik.
Markföroreningar	Nej. Mörkeskogs deponi ligger i anslutning till området.	Nej

Ekonomi

Följande ekonomiska aspekter finns att ta hänsyn till vid respektive alternativ:

Mörkeskog

- Beroende på exakt placering av de olika delarna av anläggningen kan infartsvägen behöva byggas om eller flyttas längs väg 628 för att kunna separera tung trafik och personbilstrafik samt för att klara en framtida ökad trafikbelastning.
- Normal markberedning bedöms krävas i större delen av området. Om ytor vid crossbanan ska tas i anspråk krävs dock att de massor som crossklubben har lagt ut på banan flyttas vilket bedöms innebära en större kostnad. Den totala volymen på massorna har uppskattats till ca 4 000 m³.
- Anslutningspunkt för VA, el och fiber finns vid Mörkeskog avfallsanläggning.

Kronobäck industriområde

- Befintlig infart och industrigata finns. Planer finns även på att förlänga befintlig industrigata inom området.
- Kompletterande geundersökning behöver göras om exploatering ska ske i området norr om Kronobäckebäcken.
- Skog finns i området som behöver avverkas. Skogen bedöms ha ett visst värde.

-
- VA, elnät och fiberanslutning finns framdraget till befintligt industriområde och att ansluta till detta bedöms inte innebära några större kostnader.

4. Slutsatser

Nedan redovisas slutsatser och motiv för de två alternativen efter att samtliga bedömningskriterier har vägts samman.

Både Mörkeskog och Kronobäck ligger i närområdet till huvudorten Mönsterås och med närhet till de två andra största tätorterna i kommunen, Blomstermåla och Timmernabben, samt med nära anslutning till E22 vilket möjliggör goda transportkommunikationer. Mönsteråsvägen (väg 626), som fungerar som tillfartsväg till båda platserna, bedöms kunna hantera både personbilar och tung trafik till och från återvinningscentralen. Den trafik som sker till befintlig ÅVC har under många år skett via denna väg. Det något längre avståndet till Mörkeskog från E22 bedöms inte ha någon större betydelse då besökare sedan länge är vana vid att återvinningscentralen är belägen där.

Vid en lokalisering till Kronobäck industriområde bedöms trafikflödet längs sträckan Mörkeskog och Kronobäck totalt sett minska något, då besökare från Mönsterås och Timmernabben inte längre passerar där på väg till återvinningscentralen. Viss trafik tillkommer dock från besökare från Blomstermåla. Längs sträckan mellan Mörkeskog och Kronobäck finns dock endast ett fåtal bostäder, vilket gör att detta skäl inte väger tungt för lokaliseringen.

En skillnad mellan områdena är att platsen vid Mörkeskog i huvudsak består av åkermark, medan platsen vid Kronobäck ligger inom ett skogsområde. Den aktuella åkermarken bedöms inte ha något särskilt värde och eventuellt ianspråktagande av åkermarken för att anlägga en återvinningscentral bedöms tillgodose ett väsentligt samhällsintresse. Åkermarken ingår i ett område som är utpekad i kommunens förslag till ny översiktsplan som ett framtida utvecklingsområde för industrier och verksamheter och i planförslaget görs bedömningen att andelen jordbruksmark som planeras att tas i anspråk om planen uppfylls är liten och att konsekvenserna avseende ianspråktagandet av jordbruksmark är obetydliga. Området ligger även i anslutning till ett område som redan idag är exploaterat med avfallsverksamhet. Vidare bedöms anläggandet av en ny återvinningscentral i området skulle bidra till en långsiktigt hållbar och robust avfallshantering och ökad samhällsservice i Mönsterås kommun.

Vid Mörkeskog finns en befintlig infart från Mönsteråsvägen och en väg som går igenom området som leder till Mörkeskogs avfallsanläggning och crossbanan i området. Vid en byggnation av en ny återvinningscentral i området kan infartsvägen behöva byggas om eller flyttas längs väg 628 för att kunna separera tung trafik och personbilstrafik samt för att klara en framtida ökad trafikbelastning. En flytt av vägen kräver tillstånd från Trafikverket och bedöms kunna bli både tids- och kostnadskrävande. Området vid Kronobäck är detaljplanelagt för industriverksamhet och till området finns en infart och industrigata anlagd som bedöms ha god standard och klara tung trafik. Planer finns även på att förlänga den befintliga industrigatan inom området. Samma infart behöver dock nyttjas för samtliga verksamheter till området och det bedöms inte vara möjligt att separera tung trafik och personbilstrafik. Beroende på var återvinningscentralen skulle placeras i området kan det eventuellt krävas att förlängningen av industrigatan genomförs innan en byggnation kan påbörjas.

Mörkeskog bedöms ligga på den mest lämpliga platsen sett ur störningssynpunkt, både vad gäller den lokala störning som uppstår på platsen samt trafiken till och från anläggningen. En vana av tunga transporter finns även i området vid Mörkeskog. Inom Kronobäck industriområde bedöms viss verksamhet såsom till exempel flisning av träavfall samt trafiken till och från återvinningscentralen kunna orsaka störningar för de befintliga verksamheterna inom industriområdet. Båda platserna bedöms kunna störas av trafik från Mönsteråsvägen och området vid Kronobäck störs även av buller från E22.

Vid båda platserna finns även enstaka bostadshus i nära anslutning som bedöms kunna störas vid till exempel omlastning av avfall och flisning av träavfall. Vid Mörkeskog bedöms det dock finnas en acceptans för den eventuellt störande verksamheten då nuvarande återvinningscentral sedan länge är placerad i området.

Till båda platserna bedöms det vara enkelt att lösa anslutning av VA, el och fiber.

Inom det detaljplanelagda området vid Kronobäck finns ett kulturvärde i form av en fyndplats av bränd lera och keramik. I övrigt finns inga skyddsvärden inom något av områdena.

På en återvinningscentral finns olika olycksrisker som skulle kunna orsaka skada på den närliggande miljön, t ex ett utsläpp av olja till dagvattnet eller brand på anläggningen. Vid anläggandet av en ny återvinningscentral gäller att försiktighetsmått som minskar riskerna för miljön och olika skyddsvärden ska vidtas. Framförallt gäller detta hur dagvatten kan hanteras inom området. Det bedöms inte finnas någon större risk från något av de båda områdena för påverkan på närliggande recipienter vid ett utsläpp till dagvattnet. Återvinningscentraler byggs normalt med hårdgjorda ytor med avledning av

dagvatten från ytorna till dagvattenbrunnar med oljeavskiljare följt av uppsamling och omhändertagande i en dagvattendamm innan det släpps ut till en recipient. Vid ett eventuellt utsläpp till dagvattnet kan brunnarna och dammen stängas innan utsläppet hinner nå recipienten.

Ingen av platserna bedöms ligga så pass nära bebyggelse att det finns risk för skador på byggnader vid en eventuell brand på anläggningen. Närliggande bostäder och verksamheter skulle dock kunna bli påverkade av brandrök vid en brand.

En stor skillnad och en fördel med en lokalisering vid Mörkeskog är att platsen vid Mörkeskog ligger i anslutning till befintlig avfallsanläggning och återvinningscentral. Detta möjliggör att den nya återvinningscentralen kan byggas ut i etapper och att verksamheterna successivt kan flyttas från de äldre delarna till det nya området. Lagring av avfall såsom träavfall och ris samt flisning avses till exempel att även fortsättningsvis ske på den befintliga avfallsanläggningen så länge ytor finns att tillgå innan sluttäckning ska ske. Om återvinningscentralen byggs vid Kronobäck industriområde behöver hela verksamheten flyttas samtidigt. En byggnation i etapper har även en fördel sett ur ett finansierings- och taxeperspektiv då investeringskostnaden kan fördelas ut på fler år.

Vid Mörkeskogs avfallsanläggning finns även en aktiv deponi i drift, två avslutade deponier som kommunen har kontrollansvar för samt en anläggning för omhändertagande av lakvatten. En fortsatt lokalisering vid Mörkeskog ger därför också goda förutsättningar för samordning mellan deponiverksamheten och återvinningscentralens verksamhet samt en fortsatt god uppsikt och kontroll av de båda avslutade deponierna. Till exempel kan användning av maskiner och övrig utrustning samordnas mellan båda verksamheterna.

Om återvinningscentralen anläggs i området vid Mörkeskog bedöms en placering så att crossbanan inte påverkas vara mest lämplig då en flytt av crossbanan bedöms innebära en större kostnad. Det bedöms finnas tillräckligt med utrymme i området för att behålla crossbanan och samtidigt anlägga en ny ÅVC i området.

En nackdel med en lokalisering vid Kronobäck industriområde är att tillgänglig industrimark inom detaljplanlagt område skulle upptas av kommunal verksamhet som annars skulle kunna exploateras av privata företag och verksamheter, vilket skulle bidra till en positiv utveckling av kommunen.

Sammanfattningsvis bedöms Mörkeskog vara det mest fördelaktiga lokaliseringsalternativet för en ny återvinningscentral i huvudsak baserat på att Mörkeskog bedöms ligga bäst till ur störningssynpunkt, att vinsterna med en samordning med befintlig avfallsverksamhet bedöms vara stora samt att en

lokalisering vid Mörkeskog inte upptar detaljplanlagd industrimark som istället skulle kunna nyttjas av privata företag och verksamheter.

Kalmar den 30 oktober 2024

Vatten och Samhällsteknik AB

Ann-Sofi Boberg

Joachim Lantz